

Portefeuillehouder:	Van team: Stadspark Adviseur: R. Bakker E-mail: riek.bakker@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2022-099991 Begrotingswijziging : Nee
Onderwerp:	Voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 150.000,- voor het verplaatsen van het monument 'Voor hen die vielen' naar het stadspark.

Publiekssamenvatting:

Het plaatselijk comité 1 april heeft een verzoek ingediend het monument 'Voor hen die vielen' te verplaatsen naar het nieuwe gedeelte van het stadspark.

De voorbereidingen voor de aanleg van het stadspark naar de dijk toe zijn in volle gang.

Volgens het college van burgemeester en wethouders is dit een uitgelezen mogelijkheid het monument 'Voor hen die vielen' te verplaatsen naar het stadspark. De raad wordt gevraagd hiervoor een budget beschikbaar te stellen.

Geadviseerd besluit

1. een krediet van € 150.00,- beschikbaar te stellen voor de verplaatsing van het monument 'Voor hen die vielen' te verplaatsen naar het stadspark.

Aanleiding en context

Het 'Marine monument' in Den Helder is een obelisk, uitgevoerd in natuursteen. Aan de voorkant bevindt zich een reliëf van Maria met kind. Haar linkerhand steunt op een getroffen anker. Aan haar voeten ligt een gesneuvelde mannenfiguur, bedekt door de Nederlandse vlag. Het kind tilt deze vlag een klein stukje op. Op de linker- en rechterzijde van de obelisk zijn plaquettes aangebracht met 58 namen van slachtoffers uit de Eerste Wereldoorlog. Op de achterzijde van de pilaar zijn de namen van de slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog en de wapens van Nederland en het voormalig Nederlands-Indië aangebracht. Het monument wordt omgeven door vier stenen paaltjes, met elkaar verbonden door een ketting. Deze is afkomstig van de torpedoboot G11, die tijdens de Eerste Wereldoorlog op Terschelling op een mijn is gelopen. In de bestrating voor het monument is de wereldbol verbeeld. Het monument is acht meter hoog.

Het reliëf van Maria symboliseert het Nederlandse volk. Haar linkerhand, steunend op een getroffen anker, geeft aan dat het volk op zijn zeemacht vertrouwt. Het kind in haar armen, dat een deel van de vlag van het slachtoffer omhoog tilt, staat symbool voor de volgende generatie, voor wie het offer een bron van inspiratie moet vormen. Tevens fungeert het als uiting van hoop voor de toekomst.

Oorspronkelijk bevond het monument zich aan het Havenplein in Den Helder. Op vrijdag 13 april 1945 werd het beschadigd door een geallieerde luchtaanval. In 1993 is het voor het gebouw 'De Boeg' geplaatst en in 2001 verplaatst naar de huidige locatie.

Jaarlijks wordt op 4 mei en 15 augustus een herdenkingsdienst gehouden bij het monument.

Tijdens deze herdenkingen gaan de gedachten uit naar hen die de vrijheid niet met eigen ogen mochten aanschouwen en voor die tijd het leven lieten. De combattanten, koopvaardijpersoneel en gewone burgers die hun leven gewaagd en gegeven hebben.

Alhoewel de rotonde bij de watertoren een prominente plek is voor dit belangrijke monument, kan worden gesteld dat de bereikbaarheid van het monument te wensen overlaat. Het nodigt niet uit om even langs te lopen en aandacht te geven aan de teksten en namen op de plaquettes.

Nu de weg vrij is gemaakt om het stadspark uit te breiden richting de dijk, is er een unieke kans ontstaan het monument 'Voor hen die vielen' te verplaatsen naar een prominente locatie in het centrum van de stad die beter bereikbaar is, die rust uitstraalt en waar inwoners en bezoekers op hun gemak stil kunnen staan bij het monument.

De onthulling van het monument geschiedde op 18 oktober 1922 door koningin Wilhelmina. Wat is er mooier om het monument precies 100 jaar na dato een nog prominentere plek in onze gemeente te geven en deze nieuwe locatie te laten onthullen door koning Willem Alexander.

Doelen en resultaten

Met de verplaatsing van het monument naar een beter bereikbare prominente locatie in het centrum van Den Helder wordt beoogd te bewerkstelligen dat de inwoners en bezoekers van onze gemeente meer worden uitgenodigd stil te staan bij de hedendaagse vrijheden en de offers die daarvoor gebracht zijn. Daarnaast draagt het bij aan een positieve beleving van het stadspark en een positieve uitstraling van de stad naar buiten toe.

Kaders en omstandigheden

Voor de verplaatsing van het monument is budget benodigd. In de Gemeentewet is bepaald dat het budgetrecht een bevoegdheid van de raad is. Verder kan nog worden vermeld dat het bestemmingsplan Stadspark 2020 de mogelijkheid biedt voor realiseren van een monument.

Argumenten en alternatieven

Het plaatselijk comité 1 april heeft de gemeente op 2 april 2021 verzocht een beter bereikbare locatie te vinden voor het monument 'Voor hen die vielen', waarbij de voorkeur uitgaat naar een plek in het nieuwe deel van het stadspark. Het idee is besproken met de ontwikkelaar van het gebied, Mooistad BV. Zij staan positief tegenover een locatie in het stadspark en hebben aangegeven dat de bestemmingsplan hiertoe voldoende mogelijkheden biedt.

De voorbereidingen voor de aanleg van het stadspark naar de dijk toe zijn in volle gang. Dit zien wij als een uitgelezen mogelijkheid het monument 'Voor hen die vielen' te verplaatsen naar het stadspark. Voor de locatie wordt gedacht aan de plek waar het voormalige pand 'De Koploper' was gesitueerd. De locatie van het vml. 't Huys tijdverdrif is ook in beschouwing genomen, maar dat is lastig gebleken gelet op de woningbouwplannen aldaar.

Bestuurlijke vernieuwing

Het idee van de verplaatsing van het monument is op de website www.goedeplannenDenHelder.nl geplaatst. Uit de peiling is gebleken dat verplaatsing van het monument naar het stadspark kan rekenen op een grote steun van onze inwoners. Alhoewel het voorstel referendabel is, ligt het houden van een referendum hiervoor niet voor de hand.

Duurzaamheid

Het voorgestelde besluit bevat geen elementen van duurzaamheid.

Financiële consequenties

De jaarlijkse kapitaallasten, ad € 9.000,-, komen voor het eerst op in 2023 en worden gedekt binnen het programma Vitale gemeente.

Uitvoering en planning

Als de raad het benodigde krediet in april 2022 beschikbaar heeft gesteld, kan de aanbesteding direct van start gaan. De start van de werkzaamheden is gepland direct na de bouwvak zodat de onthulling van het monument op de nieuwe locatie precies op 22 oktober 2022 kan plaatsvinden.

Communicatie

Op de gemeentepagina wordt aandacht besteed aan de verplaatsing van het monument.

Proefraad 2022

Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2022-099991
Onderwerp	Voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet van € 150.000,- voor het verplaatsen van het monument 'Voor hen die vielen' naar het stadspark.

De raad van de gemeente Den Helder;

Gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van 22 maart 2022;

besluit:

een krediet van € 150.00,- beschikbaar te stellen voor de verplaatsing van het monument 'Voor hen die vielen' naar het stadspark.

Aldus besloten in de raadsvergadering van